

ԱՊՐԵՅԻՆ, ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԲՈԳԸՆ, ԴԸԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ե.

Աղգասիրական բարեգործութիւններ :

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ

Աւարդից տեղու թեման կողմէն Ռուսոնց կառավարութեան եղած առաջարկութիւնը. — Օրով՝ կանխորէն Պէտլին խորհուրդն խօսք. — Օրուայ առաջին Տաթեանի վայր Մարիէնէն զապրկին ըրած խօսքերը. — Ռուսաց աղեկակարը. — Ռուս գերեթրուռն եղած մարդասիրտ թիւրք. — Բ. Բ. Ռուս ու զապրկի գնալեմին թիւր աշխատիքը քաջաց գիւմարտ թեման վայրաց Մարիէնէն լաւորին ըրած խօսքերը. — Ամբարկէն քրմուռնուրդ. — Բէգլուրդի քի ծառաց պարզից գնալեմին աշխատին ուղիւր խօսք. — Ռուսոնց կառավարութեան թիւր լաւոր քի ծառաց Բզդուր ու զապրկի չի պատու տեղուռն պարտաւ զապրկեցիւր. — Ռուսեան ու թիւրքի կառավարութեանց մէջ եղած զապրկի Թիւրքախուլ իշխանը ք.

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ

Հէկէնական կառավարութեան նոր պատերազմի
յառակազիծը : Աճէնքէն պուած լուրեր : Գաղ-
ղից Սօֆիէն Թաղիւն տուած լուրերը : Հէկէնա-
յի լազգի մը տուած լուրերը : Գաղղից ու Անգղիոյ
սրբու թեանց կողմէն Հէկէնական կառավարութեան
տրուած վերջնական

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գրեցեալին բարեկիր զորապետ ինչնէրք : Լաշուն
 ճոխաւ տնէ Զերթիտանէն ի Ռեզիդենթի բնակ զոր
 Գրեց : Չիսիրք Ստիլ ե Ռեզոնի զալեկ Ռոման
 ան զորաց ձեռն անկեալ յարտաւանդ զ պատրու
 ինչն ինչնէրք : Ընդգացեց զբերելուն Վաշնոն Էր
 ձեռք : Կէտմարի ի ինքա իրաւան ինչնէրք Էրմար
 Գրեց : Տարսիտնէն պրաւ ինչնէրք : Գարտնոմար
 ինչն ինչնէրք :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՄԵՂԻԱ։ Զուրու վրայ Անգղիոյ տէրութեան ունեցած պատերազմական շփեման ընդ - Կաւալարութեան ինքրած զբաման յաւելածները։ ԲՈՒՆԻՍԷՆ։ Պատերազմի պաշտօնէին փոփոխութիւնը։ ԲՈՒՆԻՍԷՆ։ Կարգէ դուրս զբաժնողը մը ընելու հրաման։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

U. S. G. P. 1885

Պրուսիցի մօտ Եգերի Հէհեր ըս-
տած գիւղաքաղաքէն եկած ճանա-
պարհորդ մը մեծ գոլուճքէն շնոր-
հակալութեամբ կը պատմէ Պրուսիցի
լիւլէ պեան Սահտեսի Յակոբ աղա
ննունով առաքինի անձի մը ոյս գիւ-
ղաքաղաքին Տոյաղղի աղքատ բնակ-
ւայ օգուտի համար ըսած ազգասիրտ,
այն գօրծերը :

Յիշեալ ազնուամիտ անձը երկար
Բամանակէ ՚ի վեր իր առեւտրական
հործերուն պատշաճաւը Լէւոն Շէ-
նի բնակելով, բարիարուածեան ա-
ւատ աղբիւր մը եղեր է տեղւոյն հայ
խորովողոցը համար :

Լիցիտալ տարի 50000 զուռուշէն
աւելի իւր քսակէն ծախք ընելով, գե-
ղին եկելոցին ՚ի հիմամբ նորոգեր է :
Հիմա ալ միտք ունի եղեր դպրոցուն
ըը շինելու և մէջը վարժապետ հաս-
տատելու նշնայէս իւր ծախքովը, որ-
դէս զի գեղին աղքատ մանկանքը
ստաման և կրթութեան անգլին բարի-
բէն զուրկ չի մնան :

Լսյա մեծ բարեբարութիւններուն
համար անտարակցա Լէնի Շէհրի
հայ բնակիչները սրտանց երախտագէտ
պիտի ըլլան Կիւմլէքեան Սահակոյ
հակոբ աղային, ու ճի պիտի դադարին
բհնէրէ անոր պատուիրտիկ անուներ
ըր ազգիս երէւելի բարեբարներուն
արգըր դատուելաւ արժանի է :

Խաբէրդէն եկած գիրերը կը
անուցանեն, թէ մեծարգոյ մահտե-
ի Հարս. թիւն աղան Սխաբեան՝ որ
ընդ առմամբսկէ ՚ի վեր հոն կը բնա-
կէ իր գործերուն պառնաւտ, մարտ
8 ին իր մահկանացու ընթացքը վը-

Ճարեր է 'ի հասակի յիտուն և ինք
ամաց :

Բարեբրիշտական հանգուցեալը կեն-
դատու թեան ժամանակը բրած բազմա-
տեսակ բարերարութիւններէն ու ազ-
գասիրական գործերէն զատ՝ որով տեղ-
ւոյն հայապգի ժողովուրդը իրեն երախ-
տապարտ առ ալթխիզ բրած է, մեռնե-
լու ատենն ալ կտակաւորութիւններ ը-
նելլով՝ առատ նուէրներ տու երէ եկե-
ղեցեանց վանօթեից և դպրատանց, և
իւր տանը պարտէ զին կէսն ալ եկեղեց-
ւոյն հերեքեղանատար խառնէլ տարլով,
զինքը հոն թաղելու հրաման բերել:

Իր մահը անդույն հայտադի մե
ղովորոցը համար մեծ կորուստ մըն է,
ինչպէս ամէն բարերար ազգասէր ու
առարկինի մարդոց մահը։ Բայց Վերին
Միաբնակութիւնը զանազան անմիջ
կերպով քննարկելով համար հանգուցելոյն
թուր ժողովմանս թիւններուն մա
ռանկ ու յաջորդ թողուցեր է անոր
կրտսեր եղբայրը մեծարգոյ մահտեալ
Վերդի աղայն Սիսաբեան, որ իր բնա
կան ճարտարմունքեան ու խահճմ
աշակընթեանը զանազան փորձերը
ուսում է արդէն ազգային գործոց
մէջ։

REFERENCES

ԱՐԵՒԵԼԵ ԱՆ ԽՆԴԻՐ

Մայիս 12 Թուով Պէպինէն առնուած հեռագրական լուր մը կը ծանուցանէ, թէ Ղաթրիդ կառավարութիւնը նոր ծանուցագիր մ'ալ րիկից Ռուսիոյ կառավարութեան : որ Վանուսեան իշխանութիւնները պարզէ, և մէջը իր կողմէն պատեհազմի խռանուելը հնարաւորութիւններ ալ չուլուցած է, կ'ըսեն :

ՊԵՆՏԵՆ ԴԿԻՄ 16 ԹԱՄԻԼ ԼՈՐ
ԿՈՒՄԱՆ, ԹԵ՛ (Օ)ՆՈՒՖ ԿՈՄԱՆՔԻՆ
ՆՈՐ ԱՄԱՆՈՏԻՈՒԼ ՄԵ՛ ՊԵՆՏԵՆ ԽՐԿՈՒՆԵԼՈՒ
ԼՈՐ ԲԵ՛՛ ԿՐ ԱՄԱՐՈՒՄԻՆ :

Գաղղիական Աթինէոս լուսիր
մայիս 6 թուով հետեւեալ խօսքերը
կ'ընէ () տեսայի աւերակոծ աւթանը
վրայ :

Կառավարութիւնը մանրամասն
տեղեկութիւններ տաւ Թիւրքիային
էն ախտաբաններուն ծախսերուն (Օ-
տէսայի գէմ եղած գործընթացին
վրայ: Չենք գիտեր թէ այս առթիւ
մէջ երկու ազգիի ծովային զօրաց հար-
ուաններուն ստատիսթիկներ աւելի
գործելի է, արագութիւնը թէ ճշդու-
թիւնը:

« Օտե սայի զինուորական իշխանաւ
 թէւնները ազգաց իրաւանց հսկողակ
 տներու թիւն մը բերե ինն : Օտլա
 պէտաներուն նպատակն էր անոր հեղե
 նակները պրտմել : Եւ նպատակին
 հասնել առանց աւելի անդին անց
 իրաւ :

Որպէն Օսմանի զինուորական մաս
ախն և արտաերազմական շէնքերուն վը
րայ ամփոփեցին իրենց կրօնը, և Նշ-
րուպ ալիաթ հաստիքեայ, թէն սրբիկի
մարդ սովորական խղճիւ, և սրջաթ ի-
րենց շարժումներ ճշդելոյ՝ կուր քա-

ղաքին վաճառական մասէն հեռու
պահեցին ու առեւտրական նաւերը
և չղղիներուն ստացուածքը խնայե-
ցին :

Եւ Վասնկ չափով ու վեհանաճու-
թեամբ վարուելով, Վաղդիւյ ծով-
պետը՝ կայսեր կամայք համամաս իրե-
տրուած ընդհանուր պատուէրներուն
հաշտուիցեալ, որովհետեւ պատուէր-
ներած է, որ բաց քաղաքներուն իւր-
նայեւն ։ Դ

— Եւ յն լրագիրը մայիս 7 Թուով ալ
հետեւեալը կը հրատարակէ :

Ի Քանի մը քաղաքներու հրատա-
րահած զրոյցներուն նայելով, Օսե-
նայի ռեփորմուիթեան ժամանակը մի-
աբանեալ նաւատորմները ցամաք
ներէն վարձ ըրեր ու շէն յաճոյն : Ե-
րբեք պարզեցող նաւերէն մեկ քանին ալ
մանրապէս փնտսուեր են : Իսին նաւ ,
թէ Օսենայի հետ պատերազմող նա-
ւաբաժինը պարտաւորուեր է իր կոս-
կը զադարեցնելու , որպէս զի Սէ-
փաւիթորէն զուր ելլող ուստի նա-
ւերուն դէմ զին :

« Եւ լուրերը ամենն ին հիմ չունին,
ինչպէս Հայկէն ծովապետին գրած
տեղեկադրէն ալ կը հասկըցուի: »

Ուսանել ալ Օտեսայի ուսման
ծախսերը արդարեւ տեղեկագիր մը հրա-
տարակէցին, որ Օսթէն — Սթեն ցե-
րասէտին կողմէն Երկուրդու կայսեր
խրկուած է ։ Աւելորդ է ըսել, որ այս
տեղեկագիրն ալ ուսանող տաղանդաւոր
եղած ստալին քրտախիւներէն մէկն
է ։ Այլ ըսուած է, թէ անգղիացի-
ներն ու գաղղիացիները մեծ կորուստ
ըրեր ու քանի մը տեղ ալ յաղթուե-
ր են ։ Ուսանող ընդհանրապէս չոր հա-
գի կորստուցներ են ։ Վերջապէս Օտե-
սայի քրտնը ուսանող համար փոռաւոր
ուն քայմաւ յաղթուածին մէկն է
եղեր ։

Այս ծովէն ու Պաղժիկէն եկած
լուրերը կը ծանուցանեն , թէ անգղի-
ացոյց ու գաղղիացոյց միացեալ նա-
ւախուժները մեծ մարդասիրութիւն
կը վարուին բռնած գերիներուէն հետ :
Այս ծովու մէջ բռնուած Ռուսի գե-
րիները Օտեսայի կառավարչին խրկե-
րէն : նոյնը ըրեր են և Պաղժիկի մէջ
բռնուածներուն : Ըս վերջինները Քո-
բէնհայի Ռուսաց զեսպանին խոր-
հուէր են :

Հատարակ նաւաստիներուն՝ իրենց
գանակները, պատառաքողները և դը-
գառները, իսկ նաւապետներուն ու
անոնց փոխանորդներուն բոլոր սենեա-
կի կարամիները, նաւական գործիքնե-
րը, ծովային աշխարհացոյցները, գի-
նիկներին, նարնջի ու կիտրոնի մետա-
կները, երաժշտութեան գործիքները և
բովանդակները երաժշտական նորէն իրենց
յանձնուերէ՝ Նաւաստիները Քօթէն-
հայիկ Ռուսաց զեեսպանին հրամանա-
ւը՝ Ռուսաց նաւուն մը մէջ դրուե-
րէն այժմեան պատառաքումին մէջ արեւ-
մտեան տէրութեանց գէմ՝ չի ծառա-
յելու ապահովութիւն տալով։

Դուք երեմալք լրագիրներուն ճամբուն
ծախքը առնողին վրայ է :
Լրագիրոյ վերաբերեալ նամակ կամ որ և
ինչ գրուածն , խնայագրին պիտի ուղ-
ղուի , և ասանք ճամբուն ծախքը իւր-
կողմն վրայ է :

Պաղղոնյ տերութեան Սփիլեօ-
պաշտօնական լրագիրը՝ անցեալները
Լ. Դրան ու Պառակէ — Տ'լիւէ ջրա-
պետին մէջ ծագած վեճին վրայ հե-
տեւեայ խօսքերը կ'ընէ :

« Բանի մը ըրաբիր Պառակէ-Տ'ի-
լիէ զօրապետին ու Օսմանեան Իրանի
մէջ ծագած վէճի մը վրայ կը խօսին,
որուն պատճառաւ Դաղդիոյ դեսպա-
նը սպառնացեր է դեսպանատան բոլոր
մարդիկներովը Կ. Պօլսէն մեկնելու,
Կառավարութիւնը այս վէճին ինչ ըւ-
լայը աղէկ հասկընալու չափ մանրամա-
տն սեղեկութիւն մը առած չէ։ Սի-
այն ապրիլ 28 թուով առնուած հե-
ռագրական լուրով մը գիտէ, որ յա-
րաբերութեանց դադարում չէ եղած
կայսեր դեսպաններն Օսմանեան Դը-
ման մէջ։ Կ'երեւայ, որ այս վէճը Օս-
մանեան երկրին մէջ բնակող հերկեա-
ցիները վռնաբերւ անօրէնութեան մէջ
քանի մը ներքեկ բացատուութիւններ
ընելու պատճառաւ ծագեր է։

” Օսմանեան կառավարութեան կ'ընտրէր դատել, թէ որ հէլլենացիներուն մնալը վտանգաւոր կրնար ըլլալ կամ չըլլալ: Թէ ոչ, այս պարագային մեջ, (Վորդէնէ) կայսեր կառավարութիւնը խորհուրդ պիտի տար նե՛ս, պէտք էր ան մօքով խորհուրդ տար, որ հասարակաց ասպնշովութեանը վերաբերեալ խնդիր մը կրօնական խնդրոյ չի փոխուի ամենեւին: Ահա այս է կայսեր կառավարութեան կ. Պոլիս խորհրդատուներնեւուն իմաստը, երբսր լսեց Օսմանեան Վրան ըրած. որս չումր: ”

ՍԹԵՐՈՒՄԸ (ՇՆԻՍԻ ՄԱՅՐԱՔԱՆՈՒԹԱՐԸ)
մայիս 5 ԹՈՒՈՒՄ ՔՈՒՆԻԱԿԻ ԿԱԶՄԻ ԸՐԱԳ-
ՐԻՆ ՀԵՏԵԼԵՑՈՒ յՈՒՐՐ ԿՈՒՄԱՆ :

Երկրիս վիճակը ետևէ ետևէ պատերազմական զերտարանք մը կ'առնէ։ Հասարակաց կարծիքը կը փափաքի, որ Երեւ ժողովն տերութիւններուն հետ միանալը։ Երկիւ իրիստ յաջող առիթ մըն է մեր հաշիւները Ռուսիոյ հետ տեսնալու։ Կառավարութիւնն ալ այս կարծիքն է եւ իր պատրաստութիւնները կը շարունակէ։ Կրեզուի որ յայտարարական ու պաշտպանողական գաշնադրութիւն մը լրաց Գաղղիոյ ու Լիւզիքոյ հետ։ 85,000 հետեւեակ զօրք ունի իրը, 5,569 ձիաւոր եւ 4916 Թիդուտիթաճիւ, ընդ ամենը 94980 կանխաւոր զօրք։ Կովիւնտ ու ուրիշ գաւառներն ալ կրնան Ձ1000 հոգի հանել։ Լ'առնկով մեր բարձր զօրաց թիւը կ'ըլլայ 116,000 հոգի։ »

Վ ի ի ննայի Վ անպէրէր ւապէրը կը
ծանուցանէ , Թէ Բեդրսպուրկի Պար-
սից գեսապանը իր անցագիրները ուզէր
է Սուսաց կառավարութեանն :

Ռուսոյ կառավարութիւնը՝ կը
սէ Մեխէլէօս լրագիրը մայիս 10 թուով,
հարկաւոր դասաց Ռեդապուրկ նըս
տող Գաղղիոյ ու Մեղղիոյ հիւգատտու
ներուհի ալ պաշտօնը դադարեցնել։ Եւ
սեյրտու կամեն այս որոշումը Մեղղիոյ

զորդակցութիւն հաստատելու, և մը նախագահ զօրքերով՝ լեռան մէջի գեղէրը բռնելով Տաճկները զբաղեցնելու:

Այս գնահատան գումարը պիտի զգուշանային Օսմանեան զօրաց հետ զարնուելէ, այլ մանր մունր և յան կարծական կռիւներ պիտի ընէին, ու երկրին ամեն կողմը պիտի պարտէին՝ ժողովուրդները վեհափառ Սուլթանին իշխանութեանը դէմ ոտք հանելու համար:

Վերջին լուրերուն նայելով՝ աս յատկապէս ի գործ դրուելու բնական էր. բայց կը յուսացուի, որ Մեզլիսի ու Վաղդիսի տէրութեանց կողմէն հեղինակաւ կառավարութեան տրուած վերջնադիր՝ բոլոր աս յիմարական գաղափարներուն վերջ մը կուտայ և վերջիշաղ յոտակապէս գործադրութիւնը կը խափանէ:

Վերջին մայիս 5 թուով հետեւեալը կը գրեն:

«Վաղդիսի ու Մեզլիսի գետապանները այս օրերս վերջնադիր ձեւով ծառայողք մը իրենցին հեղինակաւ կառավարութեան, պահանջելով, որ Օսմանեան կայսերութեան ամբողջութեանը համար Վիեննայի մէջ շարադրուած գաղափարութիւնը ստորագրէ և Վերջին օսմանեան գետապանին երթալէն առաջ իրենք ծանուցագրին գոհացուցիչ պատասխան մը տայ: Հեղինակաւ կառավարութիւնը իրենց լեզու, որ այս պատասխանը տալու համար 5 օր ալ պայմանաժամը՝ աւելնայ (այսինքն մինչեւ մայիս 10):»

«Կըսեն թէ Օսմանեան թագաւորն ու իր պաշտօնեաները պիտի մերժեն այս վերջնադիրը, առանց մտիկ ընելու Պաւլիսի թագաւորին կողմէն յատուկ պաշտօնով եկող Պ. Կիւթապէր կոմսին խորհուրդը:

«Օգտնաւոր զօրապետը Հինգ-Յորը ըստած տեղը յաղթուեցաւ Օսմանեան զօրքերէն, և Վ. լաքորուր, Սերբո Սիւր և Կրիկազ զօրապետներուն ջանքերը և Վերջին կառավարութեան վերջին յայտը գրեթէ արարելէն մնացին: Ուստի իրենք զըրամները պարտադր կ'երթան, և ապրտաւորութիւնը կը գաղափարէ: Այս աւագակութեան խաղաղութեան մէջ՝ սպառնալու թեան առաջնորդները պիտի հարստանան ու ժողովուրդին ալ տասնատարի թշուառ պիտի ըլլայ:»

Վաղդիսիան Սիւրիսի պաշտօնական լրագիրը մայիս 12 թուով, հեղինակաւ սպասարկութեան առաջնորդներէն Կրիկազ զօրապետին իր մէկ բարեկամին գրած նամակը կը հրատարակէ, որուն մէջ հետեւեալ հատուածը նշանակութեան արժանի է:

«Թէ որ Կալիսիոսի և Թեոփոլիսի մէջ քրիստոնէից պատուոյն և ընչկըր գէմ հեղինակացոյ կողմէն գործուած աւաղակութիւնները ձեզի պատմէի, կը սոսկայի:»

«Վարձեալ նոյն լրագրին մէջ մայիս 8 թուով հետեւեալը կը կարդանք:

«Վերջին կառավարութիւնը՝ Կալիսիոսի մէջ ապստամբութիւնը գրգռելով իր ժողովուրդներուն անանկ հաւատացող, թէ գերմանական տէրութիւնները կատարելապէս հաւանութիւն կուտային իր վարձուներէն: Եւ ըստ հեղինակաւ կառավարութեան ձեռք ապալիսի սուտ լուրերը կը տարածուէին երկրին մէջ, Վ. ստորիս, Վ. բուսիս ու Պաւլիսիսի գետապանները ինչպէս որ Վ. Կալիսիոսի կայսրը աւանդմէ բացայայտ ապահովութիւններ տուեր էր, իրենց կառավարութիւններէն հրաման ունէին Յունաստանի քաղաքականութիւնը հրապարակաւ գաղափարներու, և ամենազոյս կերպով:

պով Վրեւմտեան տէրութեանց խըրատներն ու գնահատները հաստատուելու:»

«Նոյն լրագիրը մայիս 10 թուով ալ թորեւտէն գրուած հետեւեալ լուրը կը հրատարակէ:

«Երկու աւստրիացի պատերազմական նաւերու հրաման եղաւ Վրեւմտեան երթալու և Մեզլիսի ու Վաղդիսի նաւերուն հետ միադարձելու:»

Վերջին մէջ հրատարակուած Վրեւմտեան հեղինակաւ լրագիրը իր մայիս 17 թուոյն մէջ հետեւեալ տղերքը կը գրէ Յունաստանի վեհապետը:

«Աս միջոցին մեր մէջը մեծ շփոթութիւն մը տիրած է թէ մտքերուն և թէ գործերուն մէջ: Չեք գիտեր ինչ ճամբայ բռնելու է: Հալիս քանի մը քայլ առաջ գացինք, ու նորէն ետ կը գառնանք: յետոյ նորէն քննել կուզենք, բայց շարժելու սխառ ատեն նիս կը շփոթինք, կը դողդոջանք ու վերջապէս կ'իյնանք: Աս է ահա բոլոր աշխարհի առջեւ մեր տխուր ու ծաղրական վիճակը այս ծանրագոյն կէտին մէջ:»

«Նոյն լրագիրը մայիս 19 թուով ալ հետեւեալ լուրերը կուտայ:

«Կառավարութիւնը գեռ պատասխան չի տուաւ երկու տէրութեանց ծանուցագրերուն: Վրեւմտեան հիմք օր նոր պայմանաժամ խնդրած ու առած է: Վերջին նաւահանգիստը սպասող Մեզլիսի ու Վաղդիսի պատերազմական նաւերուն հրամանատարները Հեղինակաւ պատերազմական նաւերուն ծառայողն, որ իրենց արգիլելու է նաւահանգիստէն դուրս ելլել:»

«Գործեալ նոյն լրագիրը կը գրէ, «Կիւթապէր, որ Մեզլիսի ու Վաղդիսի գետապանները երկրորդ ծանուցագիր մը անուր են մեր արտաքին գործոց պաշտօնէին: Եւրոպայի ծովային գործոց պաշտօնեան չընտրեալիս մը իրենց Հեղինակաւ պատերազմական նաւերուն որ գտնուած նաւահանգիստներէն դուրս չ'ելլեն:»

Վրեւմտեան Վաղդիսի ու Մեզլիսի տէրութեանց կողմէն Հեղինակաւ կառավարութեան տրուած վերջնադիրութեան մէջ եղած առաջնորդութիւնները:

Վաղդիսի վերջնադրին մէջ առաջարկուած է:

1. Յունաստանի թագաւորն ու կառավարութիւնը ծանուցանեն ինչ կերպով որ յարմար դատուի, բայց յայտնի ու որոշ խօսքերով, որ մէկ կողմէն Վաղդիսի Մեզլիսի ու Տաճկաստանի, և միւս կողմէն Ռուսիոյ մէջ բացուած պատերազմին ժամանակ կը կատարելապէս չ'զբոյս ինչպէս հաստատ գիտաւորութիւն ունին:

2. Մինչեւ այսօր գործուած ու Լեւոպայի մէջ իրենց յարգը բոլորովն կոտորելու պատճառ եղող գործերը պաշտօնական կերպով գաղափար տեն:

3. Վենետիկս միջոցներ ձեռք առնեն զօրափողներուն վերջ մը տալու, և սահմանակից գետապանները ապրտամբեցնելու համար սահմանադրելէն անդին անցնող կառավարութեան մարդիկները նորէն Յունաստան մտնելու համար:

4. Մինչեւ անգամ զէնքով արգիլէն հեղինակաւ կամաւորները, որ Օսմանեան երկիրներուն վրայ չ'ըստինքն կ'են:

5. Հրամայեն Յունաստանի հպատակ եղող ապստամբներուն, որ կարճ պայմանաժամ մը Յունաստան գառնան թէ որ չ'են ու զեր պատմութիւն:

6. Հեղինակաւ կառավարութիւնը

պաշտօնական տէրութեան պաշտօնի մէջ եղող անձանց արձակուրդ չի տայ, և ասոնց հրաժարականները չ'ընդունի, երբոր կ'ստանա ընդհին թէ այս խընդիները ապստամբութեան գործակից ըլլալու մտք եղած են:

7. Հեղինակաւ կառավարութիւնը հրատարակէ ապրիլ 9 ին Վիեննայի մէջ ստորագրուած նախորոշումը, որով չորս տէրութիւնները մէկ մէկու կը խոստանան Օսմանեան երկրին ամբողջութիւնը հաստատ պահելու:

Մեզլիսի գետապանին վերջնադրին մէջ առաջարկուած է:

1. Թագաւորն ու կառավարութիւնը բացորոշ ու հանգիստական կերպով յայտնեն, թէ ամենակատարեալ չ'զբոյս թի պիտի պահեն Վրեւմտեան մէջ բացուած պատերազմին ժամանակը:

2. Հրապարակաւ դատաւարներն ծառայութիւնին ձգող ու ապստամբաց կողմն անցնող մարդոց դատաւարները գործերը:

3. Վաղապէս Վրեւմտեան մասնակից եղող պաշտօնատարները հրաւիրեն կարճ պայմանաժամ մը Յունաստանի դատարան, և չի հնարադրուել իրաւաւորութեամբ պատմութիւն:

4. Հրապարակաւ ծանուցանեն, որ սպասարկուող հետ միանալու նպատակաւ արձակուրդ խնդրող կամ իրենց հրաժարականը տուող պաշտօնատարները ալ ծառայութեան չի պիտի ընդունուին:

Վիեննայի ստալ կ'ըսէ Պ. Ուսյո Մեզլիսի գետապանը, պէտք է որ արքունիքն ու կառավարութիւնը իրենց վարձուները լեզուներուն յարմարեցնեն, և չի հաստատեն այնպաղափարը, թէ թագաւորը տէրութիւններուն տուած խոստմաները մոռցաւ:

Վերջապէս Մեզլիսի գետապանը կը ծանուցանէ, որ եթէ հեղինակաւ կառավարութիւնը մինչեւ մայիս 5 աստաւարկութիւնները չ'ընդունի, աւելութիւնները կարող են մտիկ ընել տալու իրենց որոշումները, որոնց արգիլելու պիտի ըլլայ Յունաստանի աւելութիւնը կործանել և անոր տեղը ուրիշ ան կերպ կառավարութիւն մը հաստատել, որ չի կրնայ բնաւ արգելք ըլլալ երկու տէրութեանց ընթացքին:

Մեզլիսի գետապանը ուրիշ ծանուցագրով մը խնդրեց որ ապրիլ 9 ին Վիեննայի մէջ ստորագրուած նախորոշումը հրատարակուի, որն որ հեղինակաւ կառավարութիւնը չ'ընդունի հրատարակել, որպէս զի ժողովուրդը չ'իմանայ չորս մեծ տէրութեանց Օսմանեան կայսերութեան ամբողջութիւնը հաստատ պահելու համար միաբանութեամբ ըստ վերջին որոշումները:

Թագաւորը մայիս 15 թուով կը ծանուցանէ, թէ 5000 անդալիսի և 10000 գաղղիացի զօրք Յունաստան պիտի գրաւեն:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բուսիսի բանակին գործողութիւններուն վրայը հետեւեալ լուրերը կուտայ մայրաքաղաքի գաղղիներէն Ժոզֆ Լապիլը:

Վիսի մը ի վեր՝ եւրոպական լուրագիրները Ռուսաց Սիւրիսիէն ու միւս կողմէն վրայ կը խօսին: Վիշեալ լուրագիրներուն տուած լուրերը սխալ են: Կիրակի օրը արտաքին կարգի սուրհանդակով Շուսուէն մայիս 13 թուով եկած լուրերուն, և Շուսուի բանակին մէջ գտնուող ու երկուշաբթի օրը Վաղդիսի մայրաքաղաքը հասնող արժանահաւատ ծանուցարհորդ:

ներուն խօսքին նայելով, ահաւասիկ ճշմարիտը:

Վարիլ 29 ին ուսերը Վանուբի կողմէն Սիւրիսիէն վրայ յարձակեցան և ուղեցին յիշեալ քաղաքին առջեւ կամուրջ մը ձգել կողմերուն ու Վանուբի ալ եղբորին մէջ: Բայց չաս մարդ կորսնցնելով ետ քշուեցան:

Մայիս 4 ին ուսերը նոր եկած գունդ մը զօրաց մէկ մասը հետեւին առնելով՝ նորէն յարձակումն սկսան, և իրենց զօրքերուն մէկ մասը կորսնցնելով կըցան կամուրջը շինել և աւանդով Վանուբի ալ եղբորը եւան 20 հազար հոգւոյ չափ:

Այս յարձակումներուն ժամանակ՝ ուրիշ 20 հազար ուսաց զօրք ալ Տուրքիայէն Սիւրիսիէն քով հասան մեծ կորուստներ ընելով Ռազովիսի առջեւ, որուն պահպանութիւն ընող Օսմանեան զօրքերը շատ քիչուր են, և հրաման եղած էր իրենց որ մէկ մասերին Սիւրիսիէն մէկ մասերին ալ Շուսու քաղաքին:

Մայիս 7 էն մինչեւ 9՝ բոլոր այս ուսաց զօրքերը գլխաւորապէս Վրայ թագաւոր ըստած բերդին դէմ պատերազմեցան, սրն որ Սիւրիսիէն 2500 քաղաքի գաղափար է, և 500 մէթրո հեռու եղած ամրութիւնները կը պաշտպանէ:

Իրենց բոլոր ճիգերը անօգուտ եղան կայսերական զօրաց քաղութեան առջեւ, որոնք հետեւեալ ու ճիւղոր՝ Սիւրիսիէն հրամանատար Վուսա փաշա քաղաքի տիրոջ հրամանատարութեամբ ամայս 9 ին սաստիկութեամբ քաղաքէն դուրս յարձակելով, ուսաց բանակին մէկ մասը չարաչար զարկին ու ցրուեցին: Ռուսերն աս գործին մէջ 300 հոգի, զէնքեր ու պատերազմական պաշարներ կորսնցուցին, շատ ալ վիրաւորեալ ունեցան:

Սիւրիսիէն հետ պատերազմող ուսաց զօրքերուն հրամանատարներն են՝ Բադրէվի իշխանն ու Ռուսիոյ կայսեր որդին Կոստանդին մեծ դուքսը, որոնց աս առաջին պատերազմները իրաւ ճախորդ գացին:

Սիւրիսիէն երկար ժամանակի համար առատապէս պատրաստուած է թէ զէնքով թէ ուսերով և թէ պատերազմական ամեն պաշարով, թուրք քաղաքի կողմէն ալ պաշարուած է, որով Շուսուի հետ իր հարդարակցութիւնները բոլորովն բաց ու ազատ են: Ըստ սուտ կ'ըսեն ան ամեն զոյցները, որ այս օրերս չարամտութեամբ տարածուեցան մայրաքաղաքի մէջ Սիւրիսիէն վրայը, որուն տիրութեւն համար պէտք է նախ Վրայ թագաւոր ըստած բերդն առնել, ետքը աւարտ մօտի ամրութիւնները, և վերջապէս քաղաքին բոլոր պարիսպը, որոնց ամենուն տիրելու համար երեք ամիս խիստ մեծ ջանքեր ընել պէտք է:

Աս պատճառաւ Վալիսի փաշան ամենեւին հոգ չունի Սիւրիսիէն վրայ, և ասիկ երկու երեք շաբաթէն պիտի սկսի Ռուսաց դէմ յարձակողական պատերազմ ընելու: Հաւանական է, որ մինչեւ ան ժամանակը դաշնակից տէրութեանց զօրքերուն մեծ մասն ալ կայսերական զօրաց հետ միացած կ'ըլլան: Վերջապէս կը յուսացուի, որ գրեթէ մինչեւ մէկ ամիս մեծ պատերազմ մը կ'ըլլայ Սիւրիսիէն քովերը և Ռուսերը չարաչար կը յաղթուին:

Սեւ ծովէն այս օրերս եկած լուրերուն նայելով, անգլիացի Վալիսի ծովապետի անդալալը՝ ձեռքին տակը գտնուած նաւերուն մէկ քանին հետ տուած Վնաբա գնաց ու հոն տեղի մարտիկներուն հետ քանի մը թնդաւն խօսի հարուած առնել տալէն ետեւ, ամայս 2 ին իր բոլոր նաւերով կ'ըլլին:

